

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7.

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

Ц.л. № 40/30.08.22

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №14/ 2022

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд на Република България от 19.07.2022 г. на Съюза на юристите в България е предоставена възможност да представи писмено становище по конституционно дело №14/2022 г., образувано по искане на Омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 158, ал. 5, изречение трето от Закона за здравето (ЗЗ) (обн., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 30.06.2021 г.).

С атакуваната разпоредба на ЗЗ се допуска в процедурата по настаняване на задължително лечение на лица с психични разстройства в определени ситуации лицето, чието настаняване се иска да участва в делото дистанционно - чрез видеоконференция.

В искането на Омбудсмана на РБ се твърди, че оспорената разпоредба противоречи на чл. 4, ал. 1 (Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната.), чл. 56 (конституционно гарантираното право на защита на всеки гражданин) във връзка с чл. 122 от Конституцията (правото на защита във всички стадии на процеса), и с чл. 30, ал. 1 от Основния закон (правото на лична свобода и неприкосновеност).

Съюзът на юристите счита, че разпоредбата на чл. 158, ал. 5, изречение трето от Закона за здравето нарушава правата на гражданите, закрепени в чл. 122 и чл. 30, ал. 1 от Конституцията на Република България, както и правата на гражданите, установени в актовете на международното и европейско право - Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧОС) и Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС).

Конституционният съд на Р България в решението си по к. д. №12/2021 г. се произнесе категорично във връзка с направените през м. декември 2020 г. изменения в Наказателно-процесуалния кодекс в подобен смисъл (разпоредбата на чл. 64, ал. 2, изречение второ), че възможността да се допуска дистанционно участие на обвиняемите при вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“ в досъдебното производство е неконституционно съобразна.

Доколкото по своята същност „задължителното лечение“ е лишаване от свобода, то стандартите за защита от произволно лишаване от свобода, произтичащи от текста на чл.5, §1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи са изцяло приложими и в хипотезата на въведената видеоконференция с чл.158, ал.5, изречение трето ЗЗ.

Считаме че физическо явяване/присъствие/„изправяне“ пред съд, и незабавният съдебен контрол са изключително важни изисквания на международното право за гарантиране на правата на човека. Изпълнението на тези изисквания дава възможност на независимия съд за преценка на законосъобразността на задължителното лечение и евентуални

незаконосъобразни физически и психически въздействия върху задържаното лице по време на и след настаняването му в съответното място за лечение.

По изложените съображения считаме, че искането на Омбудсмана на Република България следва да бъде уважено.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(В.Л. СЛАВОВ)